

Dialog rozpoczęty

XII Posiedzenie RGIB w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego

„Na dłuższą metę będziemy w stanie stworzyć gospodarkę innowacyjną wtedy, gdy ta gospodarka będzie w jak największym stopniu czerpała z dorobku polskiej nauki, w tym – w ogromnej mierze – z dorobku instytutów badawczych.” – powiedział Wicepremier Jarosław Gowin na posiedzeniu RGIB.

25 stycznia br. w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego odbyło się XII posiedzenie Rady Głównej Instytutów Badawczych z udziałem Wicepremiera, Ministra NiSW Jarosława Gowina oraz Podsekretarza Stanu w MNiSW prof. Leszka Rafalski.

Tematem wiodącym spotkania była problematyka badań i wdrożeń w Polsce w kontekście zwiększenia konkurencyjności polskich jednostek naukowych oraz przedsiębiorstw. Celem Rady Głównej było przedstawienie Wicepremierowi J. Gowinowi instytutów badawczych jako jednostek, które są poważnym partnerem, doświadczonym w prowadzeniu badań i wdrożeń na rzecz przedsiębiorstw i komercjalizacji wyników badań. Ich działalność jest ważnym źródłem innowacyjnych technologii wdrażanych w polskiej gospodarce.

Przewodniczący RGIB prof. Leszek Rafalski otworzył posiedzenie i przedstawił prezentację, w której omówił dziesięć kluczowych problemów mających istotny wpływ na wzrost roli polskiej gospodarki i nauki w skali międzynarodowej:

1. Poziom finansowania badań.
2. Badania podstawowe.
3. Badania stosowane.
4. Badania wyprzedzające.
5. Wzmocnienie jednostek naukowych prowadzących badania i wdrożenia.
6. Wspieranie wdrożeń.
7. Weryfikacja zasad POIR.
8. Inwentaryzacja infrastruktury badawczej.
9. Kryteria oceny jednostek naukowych.
10. Ułatwienia prawne.

Przewodniczący przedstawił także zasady wyboru Rady Głównej oraz scharakteryzował obecną sytuację instytutów badawczych, z uwzględnieniem ich potencjału, specyfiki oraz dużej efektywności w procesie osiągnięć naukowych i wdrożeń.

Od lewej: Wicepremier, Minister NiSW Jarosław Gowin, Przewodniczący RGIB prof. Leszek Rafalski

wych, przytaczając dane z raportu opracowanego przez Index Copernicus.

Wicepremier J. Gowin zaprezentował plany rządu w zakresie polityki innowacyjnej, uwzględniające, m.in.: nowelizację ustawy o innowacyjności, ulgi podatkowe dla przedsiębiorców, uproszczenie prawa, odbiurokratyzowanie. Zapowiedział również opracowanie mapy potencjału polskiej nauki i stwierdził, że największe szanse rozwoju będą miały obszary badawcze skorelowane z potencjałem polskiej gospodarki. Jarosław Gowin poinformował, że w najbliższym czasie wicepremier Mateusz Morawiecki ma ogłosić wykaz tych dziedzin gospodarki, które w ocenie rządu są priorytetowe,

W numerze:

- *Legislacyjna pomyłka?* (str. 4–6)
- *Jubileusz 65-lecia Instytutu Techniki Górniczej KOMAG* (str. 7–10)
- *90 lat badań dla polskiego i światowego lotnictwa* (str. 11–13)
- *Prof. Krzysztof Kurek z NCBJ w polskiej delegacji na „Nuclear Security Summit”* (str. 14–15)
- *Roboty PIAP GRYF w armii Korei Południowej* (str. 15)
- *Transport Research Arena – innowacyjne rozwiązania dla mobilności przyszłości* (str. 16)

bo mają największy potencjał rozwojowy. Zasadniczym celem planu gospodarczego rządu jest zwiększenie konkurencyjności polskiej gospodarki, zwiększenie innowacyjności, zmiany struktury właścicielskiej w gospodarce, promowanie polskiego kapitału. Podkreślił, że najbliższe lata będą miały kluczowe znaczenie, jeśli chodzi o możliwość stworzenia synergii między światem nauki a światem gospodarki. Zapowiedział również, że jednym ze sztandarowych projektów rządu będzie neoindustrializacja – przemysł ma się opierać na nowoczesnych technologiach.

Rada Główna z zadowoleniem przyjęła informację Wicepremiera J. Gowina, że w styczniu br. powołano Radę ds. Innowacyjności, ponieważ wielokrotnie postulowała potrzebę powołania takiego gremium, które koordynowałoby działania mające na celu wspieranie badań i wdrożeń, powiązanie nauki i biznesu.

Do problematyki finansowania badań, w szczególności dotyczącej możliwości udziału instytutów badawczych w programach Narodowego Centrum Nauki odniósł się Podsekretarz Stanu w MNiSW prof. Leszek Sirko. Wspominał także o programach Iuventus Plus oraz Funduszach Norweskich, w których instytuty badawcze będą mogły odnaleźć swoją niszę do aplikacji. Prof. Leszek Sirko przychylił się do opinii RGIB odnośnie I osi POIR i problemu związanego z wykorzystaniem środków, ponieważ zapisy są sformułowane w taki sposób, że firma ponosi cały ciężar napisania wniosku bez możliwości wejścia w konsorcjum z partnerem naukowym. To oznacza, że partner naukowy może być wyłącznie podwykonawcą lub wykonawcą i wówczas koncepcje naukowe prowadzące do zastosowań aplikacyjnych nie są bezpośrednio uwzględniane. Podsekretarz Stanu w MNiSW odniósł się także do problemu poruszonego przez Przewodniczącego – braku reprezentatywności różnorodnych środowisk naukowych w radach i gremiach doradczych MNiSW, które mają wpływ na kształtowanie polityki naukowej.

Ważną część spotkania stanowiła dyskusja. Członkowie RGIB zgłaszali postulaty zmian, które mogłyby wpłynąć korzystnie na rozwój B+R w Polsce oraz poprawić funkcjonowanie instytutów badawczych oraz ich wpływ na rozwój innowacyjnej gospodarki.

Prof. Jerzy J. Sobczak poruszył ważny temat dotyczący finansowania badań podstawowych w instytutach badawczych,

Od lewej: prof. Jerzy J. Sobczak – Dyrektor Instytutu Odlewnictwa, prof. Józef Dubiński z Głównego Instytutu Górnictwa

które są warunkiem *sine qua non* ich profesjonalnego funkcjonowania. Badania podstawowe stanowią punkt wyjścia do przyszłych zastosowań aplikacyjnych, sytuują się na początku procesu budowania gotowości startowej technologii, która zostanie następnie wdrożona do produkcji przemysłowej. Zwrócił także uwagę na problem związany z polityką NCN, noszącą znamiona silnej dyskryminacji udziału instytutów badawczych w programach.

Od lewej: prof. Zbigniew Śmieszek – Dyrektor Instytutu Metali Nieżelaznych, Podsekretarz Stanu w MNiSW prof. Leszek Sirko, Wicepremier, Minister NiSW Jarosław Gowin

Wiceprzewodniczący RGIB prof. Zbigniew Śmieszek odniósł się do kluczowego zagadnienia, którym jest integracja nauki z gospodarką – tak bardzo obecna w naszym pionie nauki. Poruszył także problematykę dotyczącą zwiększenia finansowania badań przez przedsiębiorców oraz I osi POIR. Stwierdził, że warto byłoby rozważyć wprowadzenie nowego rodzaju projektów w zakresie badań wyprzedzających, co wpłynęłoby na integrację wszystkich pionów nauki: PAN, uczelni i instytutów badawczych oraz programów interdyscyplinarnych ukierunkowanych na całościowy rozwój gospodarki. Prof. Z. Śmieszek wypowiedział się również na temat dotyczący tworzenia i finansowania nowych centrów badawczo-rozwojowych.

Prof. Danuta Koradecka podejmując temat dotyczący innowacji, zwróciła uwagę na dwie jej ścieżki: techniczną i społeczną, które powinny się komplementarnie uzupełniać. Wyraziła także opinię, że bardzo niekorzystnym jest, że przy realizacji projektów w ramach POIR środowisko nauki traci własność intelektualną, która przechodzi na stronę przed-

Od lewej: prof. Danuta Koradecka – Dyrektor CIOP-PIB, prof. Tomasz Linkowski z Morskiego Instytutu Rybackiego-PIB

siębiorcy. Poruszyła też problem związany z obniżeniem limitu wynagrodzeń dla naukowców realizujących projekty w „Horyzoncie 2020”.

Na problematyce dotyczącej POIR skoncentrował się prof. Marian Szczerek. Podkreślił, że w Komitecie monitorującym program jest zdecydowanie za mało przedstawicieli nauki. Podjął także temat związany z promocją zagraniczną, zwracając uwagę na brak koordynacji działań różnorodnych ciał zajmujących się promocją innowacyjnych rozwiązań w środowisku międzynarodowym.

Obciążeniem administracyjnym, biurokratycznym i finansowym instytucji naukowych w Polsce według prof. Eugeniusza Herbuta są błędne regulacje prawne. Wyraził także prośbę o skrócenie procedur związanych z uzyskiwaniem patentów.

Od lewej: dr Andrzej Krueger – Dyrektor ICSO „Błachownia”, prof. Marian Szczerek – Z-ca Dyrektora ITE-PIB, członek Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

„Instytuty badawcze nie muszą być przedmiotem troski rządu, ale powodem dumy” – stwierdził prof. Grzegorz Wrochna. Zachęcał, by rząd wykorzystywał potencjał naszych instytutów, gdy zaistnieje potrzeba konsultacji ekspertów przy rozwiązywaniu problemów z różnorodnych dziedzin. Zaproponował, aby sposób współpracy ministerstw z instytutami posiadającymi status Państwowego Instytutu Badawczego rozszerzyć na pozostałe instytuty badawcze.

Odnosnie I osi POIR wypowiedział się dr Andrzej Krueger. Zwrócił uwagę, że umożliwienie prowadzenia projektów w formie konsorcjów przedsiębiorstw i jednostek naukowych – jako równorzędnych partnerów – rozwiązałoby wiele problemów, o których wcześniej dyskutowano, m.in. zwią-

zane z: prawem autorskim, wyborem jednostki naukowej, poziomem realizowanych projektów.

Problematykę związaną z instytutami humanistycznymi podjął ks. prof. Andrzej Hanich. Szczególną uwagę zwrócił na niekorzystne zasady w ramach działalności upowszechniającej naukę. Podkreślił znaczenie innowacji społecznych, które obejmują również nauki społeczne i humanistyczne. Podziękował także Wicepremierowi J. Gowinowi za wszelkie działania zmierzające do poprawy sytuacji polskiej humanistyki.

Na zakończenie posiedzenia Wicepremier Jarosław Gowin zapowiedział spotkanie konsultacyjne z udziałem Wicepremiera Mateusza Morawieckiego stojącego na czele Rady

Od lewej: prof. Eugeniusz Herbut – Dyrektor Instytutu Zootechniki-PIB, ks. prof. Andrzej Hanich z Państwowego Instytutu Naukowego – Instytutu Śląskiego

ds. Innowacyjności oraz Rady Głównej Instytutów Badawczych. Wyraził wolę współpracy z naszym pionem nauki, zaproponował, aby stworzyć pisemną listę problemów stanowiących bariery dla rozwoju badań i wdrożeń oraz propozycji rozwiązań, zachęcał także do aktywnej konsultacji aktów prawnych.

Prof. L. Rafalski w dniu 24 lutego br. przesłał do Wicepremiera J. Gowina obszerny pisemny dokument z pogrupowanymi, w 10 blokach tematycznych, propozycjami kierunków działań mających na celu zwiększenie konkurencyjności polskich jednostek naukowych i przedsiębiorstw.

Dorota Jarocka

Zdjęcia: Adrian Matusik

Od lewej: Barbara Nocoń z Instytutu Nafty i Gazu-PIB, prof. Grzegorz Wrochna z NCBJ, prof. Andrzej Chmielewski – Dyrektor IChTJ

Uczestnicy XII posiedzenia Rady Głównej Instytutów Badawczych w MNiSW